

مدیریت تحصیلات تکمیلی

خلاصه آیین نامه و دستورالعمل دکتری برای ورودی های ۱۳۹۵ و بعد

تهیه کننده:

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز

واحدهای درسی:

- ▶ ۱- بخش (گروه) موظف است تمامی درس های مورد نیاز دانشجو را حداکثر در **چهار نیمسال اول** تحصیل دانشجو ارائه دهد.
- ▶ ۲- دانشجو موظف است تمامی درس های خود را حداکثر در **چهار نیمسال اول** تحصیل خود بگذراند.
- ▶ ۳- مجموع واحدهای دوره ی دکتری **۳۶** واحد است که **۱۸** واحد آن آموزشی و **۱۸** واحد باقی مانده پژوهشی (رساله) می باشد. واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای اجرای فعالیت های پژوهشی با نظر استاد راهنما و بر اساس برنامه ی درسی مصوب هر رشته انتخاب می شود.

واحدهای درسی:

- ▶ ۴- در شرایط خاص و در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما و تأیید شورای بخش (گروه) ذی‌ربط، دانشجو موظف است علاوه بر ۱۸ واحد مصوب، **حداکثر ۸ واحد** از درس‌های دوره‌های تکمیلی را به عنوان **درس‌های جبرانی** (با حداقل نمره ۱۴) بگذراند. گذراندن این درس‌ها اجباری است؛ اما در میانگین (معدل) نمره‌های دانشجو محاسبه نمی‌گردد. بخش (گروه) موظف است درس‌های جبرانی هر دانشجو را (مگر در موارد استثنایی) در نیمسال اول تحصیلی، به طور دقیق مشخص و ارائه نماید. و دانشجو در همان نیمسال این دروس را اخذ کند.
- ▶ ۵- دانشجو در مرحله‌ی آموزشی، موظف است در **هر نیمسال حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد** درسی انتخاب نماید؛ مگر آنکه واحدهای باقی‌مانده از ۶ واحد کمتر باشد. حداقل واحدها بدون در نظر گرفتن درس‌های جبرانی محاسبه می‌شود؛ ولی در هر صورت سقف حداکثر ۱۰ واحد باید رعایت شود.

ارزشیابی :

- ▶ ۱- حداقل نمره‌ی قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره‌های دانشجو در همه‌ی درس‌ها ۱۶ از ۲۰ است. این میانگین براساس نمره‌های درس‌های اخذ شده (غیر جبرانی) محاسبه می‌گردد و در صورتی که مقدار آن کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز است با نظر استاد راهنما و تأیید شورای بخش (گروه)، **حداکثر در یک نیمسال** تحصیلی درس‌های جدید یا اخذ شده را علاوه بر سقف واحدهای درسی (۱۸ واحد) برای جبران میانگین کل اخذ نماید و بگذراند.
- ▶ ۲- درس‌هایی که دانشجو لازم است علاوه بر سقف واحدهای درسی، برای جبران میانگین کل بگذراند باید در برنامه‌ی درسی دوره‌ی دکتری رشته پیش‌بینی و مصوب شده باشد. دانشجو در موارد استثنایی می‌تواند با پیشنهاد استاد راهنما و موافقت شورای بخش (گروه) و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده درس‌هایی را از دوره‌ی دکتری سایر رشته‌ها نیز اخذ نماید.

طول دوره :

➤ ۱- مدت مجاز تحصیل در دوره‌ی دکتری حداقل شش نیمسال و حداکثر هشت نیمسال است.

➤ ۲- ثبت **نیمسال نهم** از سنوات تحصیلی دانشجو، با تأیید استاد راهنما و موافقت بخش (گروه) و تحصیلات تکمیلی دانشکده، بر مبنای گزارش پیشرفت رساله‌ی دانشجو، انجام می‌پذیرد.

➤ ۳- **نیمسال دهم** از سنوات تحصیلی دانشجو، با بررسی عملکرد و بر مبنای گزارش پیشرفت رساله‌ی دانشجو (ذکر دلایل به طول انجامیدن دوره‌ی تحصیلی، درصد پیشرفت رساله، وضعیت چاپ مقاله‌ی مستخرج از رساله و تاریخ تقریبی دفاع از رساله) با تأیید استاد(ان) راهنما و موافقت شورای بخش (گروه)، شوراهای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه با **پرداخت شهریه** انجام می‌شود.

➤ ۴- به پیشنهاد استاد(ان) راهنما و بر مبنای گزارش پیشرفت رساله‌ی دانشجو (ذکر دلایل به طول انجامیدن دوره‌ی تحصیلی)، **کمیسیون موارد خاص** دانشگاه می‌تواند **حداکثر یک نیمسال** تحصیلی دیگر، سنوات تحصیلی دانشجو را با **پرداخت شهریه** تمدید نماید.

استاد راهنما و مشاوران:

- ۱- مسؤولیت راهنمایی دانشجو از نخستین نیمسال تحصیلی بر عهده‌ی استاد راهنما است که به درخواست دانشجو از میان اعضای هیأت علمی با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر و با موافقت عضو هیأت علمی و تأیید شورای بخش (گروه) و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در قالب ظرفیت عضو هیأت علمی تعیین می‌شود.
- ۲- استاد راهنما باید حداکثر تا پایان **نیمسال دوم** سال تحصیلی دانشجو، تعیین شود. تا زمانی که استاد راهنما انتخاب نشده است، رییس بخش (گروه) وظایف استاد راهنما را بر عهده دارد.
- ۳- به پیشنهاد استاد راهنما و شورای بخش (گروه)، از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه با مرتبه‌ی استادیاری و بالاتر دو نفر استاد مشاور تعیین می‌گردد.
- ۴- انتخاب واحد دانشجو در **نیمسال سوم** از سنوات تحصیلی، منوط به تعیین استاد راهنما و درج در سیستم اتوماسیون آموزشی دانشگاه می‌باشد.

ارزیابی جامع:

۱- دانشجو موظف است پس از گذراندن درس های دوره‌ی آموزشی و کسب میانگین قابل قبول (حداقل ۱۶) و قبولی در آزمون بسندگی زبان انگلیسی (یا آزمون های معادل)، در ارزیابی جامع شرکت نماید. ارزیابی جامع به صورت دو آزمون کتبی و شفاهی زیر نظر شورای بخش (گروه)، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و توسط کمیته‌ای مرکب از حداقل ۶ نفر برگزار می شود:

الف- استاد(ان) راهنما

ب- حداقل ۴ نفر عضو هیأت علمی که با پیشنهاد شورای بخش (گروه) و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده با حداقل مرتبه استادیاری (آموزشی، پژوهشی) و دو سال سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی انتخاب می‌شوند.

ج- نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان ناظر

۲- دانشجو موظف است حداقل یک ماه قبل از برگزاری ارزیابی جامع، از طریق سیستم اتوماسیون آموزشی دانشگاه درخواست شرکت در ارزیابی جامع نماید.

ارزیابی جامع:

- ▶ ۳- در صورتی که دانشجو از شرکت در ارزیابی جامع منصرف شود، باید **حداقل یک هفته قبل از تاریخ برگزاری ارزیابی جامع** از طریق سیستم اتوماسیون آموزشی دانشگاه درخواست انصراف دهد.
- ▶ ۴- ارزیابی جامع در هر رشته/گرایش حداکثر دو بار در سال و به فاصله **۶ ماه** برگزار می‌شود.
- ▶ ۵- چنانچه دانشجو در سال اول تحصیل خود تمامی درس‌های لازم را با میانگین قابل قبول بگذراند، می‌تواند در نیم سال سوم در ارزیابی جامع شرکت نماید. دانشجو باید **حداکثر تا پایان نیم سال پنجم** در ارزیابی جامع قبول شده باشد. (قبل از نیمسال ششم)

دستورالعمل برگزاری ارزیابی جامع:

- ۱- آزمون کتبی ۶۵ درصد و آزمون شفاهی ۳۵ درصد نمره کل را تشکیل می دهند. میانگین کل نمرات دانشجو در ارزیابی جامع در مجموع آزمون های کتبی و شفاهی نباید از ۱۶ (۸۰ از ۱۰۰) کمتر باشد.
- ۲- آزمون کتبی شامل دو یا سه درس یا زمینه ی اصلی به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی بخش (گروه) می باشد.
- ۳- آزمون شفاهی شامل سؤالاتی در زمینه ی توان علمی، قدرت بیان و استدلال منطقی دانشجو و طرح تحقیق رساله ی دانشجو به تشخیص کمیته ی برگزاری ارزیابی جامع می باشد.
- ۴- ارزیابی جامع در دو مرحله ی کتبی و شفاهی برگزار می شود و در صورتی که دانشجو در آزمون کتبی حداقل میانگین نمره ی ۱۴ از ۲۰ را کسب نماید، مجاز به شرکت در آزمون شفاهی می باشد.

دستورالعمل برگزاری ارزیابی جامع:

- ▶ ۵- چنانچه دانشجو در مرحله کتبی ارزیابی جامع مردود گردد، بخش (گروه) موظف است در ارزیابی جامع بعدی از تمام مواد امتحانی، از وی آزمون به عمل آورد.
- ▶ ۶- چنانچه دانشجو در آزمون کتبی، حداقل نمره‌ی لازم را کسب نماید ولی در آزمون شفاهی موفق به کسب نمره‌ی قبولی و احراز حداقل میانگین قابل قبول ارزیابی جامع نشود، (در صورت تقاضای دانشجو) در ارزیابی جامع بعدی، می‌تواند صرفاً در آزمون شفاهی شرکت نماید.
- ▶ ۷- در صورت عدم موفقیت در ارزیابی جامع، دانشجو می‌تواند **تنها برای یکبار دیگر** با رعایت مدت مجاز تحصیل در ارزیابی جامع بعدی شرکت کند.

طرح تحقیق:

- ۱- دانشجو موظف است تا پایان نیمسال اول تحصیلی، موضوع کلی رساله‌ی خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین کند و فعالیت پژوهشی خود را آغاز نماید.
- ۲- دانشجو موظف است حداکثر یک نیم سال پس از قبولی در ارزیابی جامع و **حداکثر تا پایان نیم سال ششم تحصیلی**، طرح تحقیق رساله‌ی خود را که مطابق با فرم طرح تحقیق مصوب دانشگاه است و با همکاری استاد(ان) راهنما تهیه می‌شود، به شورای بخش (گروه) ارائه دهد.
- ۳- چنانچه دانشجو تا پایان **نیمسال پنجم** تحصیلی، نتواند طرح تحقیق رساله‌ی خود را به تصویب برساند، مراتب به تحصیلات تکمیلی دانشگاه گزارش می‌شود و در صورتی که شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه دلایل تأخیر را موجه تشخیص دهد، به دانشجو فرصت داده می‌شود تا پایان **نیمسال ششم**، طرح تحقیق رساله‌ی خود را به تصویب نهایی برساند؛ در غیر این صورت از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.
- ۴- دانشجو پس از تصویب طرح تحقیق رساله، موظف است تا زمانی که از رساله‌ی خود دفاع نکرده است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال‌های بعد برای رساله انتخاب واحد و ثبت‌نام نماید. عدم ثبت‌نام به منزله‌ی انصراف از تحصیل تلقی می‌گردد.

گزارش پیشرفت رساله:

- ▶ ۱- دانشجویان دکتری باید پس از تصویب طرح تحقیق، گزارش پیشرفت رساله‌ی خود را (مطابق با دستورالعمل ارائه گزارش پیشرفت رساله) از طریق سیستم اتوماسیون آموزشی ارائه نمایند.
- ▶ ۲- ثبت نام نیمسال‌های بعد از دانشجو منوط به ارائه‌ی گزارش‌های پیشرفت رساله می‌باشد و عدم ارائه‌ی آنها به منزله‌ی انصراف از تحصیل تلقی می‌گردد.
- ▶ ۳- ثبت نام دانشجویی که در فرصت مطالعاتی به سر می‌برد، پس از ارائه‌ی گزارش پیشرفت رساله صورت می‌گیرد.
- ▶ ۴- آخرین گزارش شش ماهه‌ی پیشرفت رساله، در صورتی که با حضور داور داخلی باشد می‌تواند به عنوان **جلسه‌ی پیش دفاع** از رساله تلقی گردد.

مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرصت مطالعاتی:

▶ دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله‌ی دکتری و برای ادامه‌ی فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین نامه‌ی مصوب وزارت علوم در مدت مجاز تحصیلی با عنوان فرصت مطالعاتی به یکی از موسسه‌های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند.

مرخصی تحصیلی و حذف نیمسال:

- ۱- دانشجو دکتری می‌تواند در طول دوره‌ی تحصیل با موافقت استاد راهنما، بخش (گروه) و تحصیلات تکمیلی دانشکده، و با رعایت حداکثر سنوات مجاز تحصیلی حداکثر از دو نیمسال مرخصی تحصیلی یا حذف نیمسال با احتساب در سنوات تحصیلی استفاده کند.
- ۲- درخواست مرخصی تحصیلی باید قبل از شروع ثبت نام و انتخاب واحد نیمسال تحصیلی و درخواست حذف نیمسال باید حداکثر تا دو هفته قبل از امتحانات پایان نیمسال به دانشگاه تسلیم و موافقت دانشگاه کسب گردد. موافقت دانشگاه با مرخصی تحصیلی و حذف نیمسال دانشجو، با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می‌گیرد.
- ۳- درخواست مرخصی تحصیلی در اولین نیمسال ورود به دانشگاه مجاز نمی‌باشد.

حذف درس:

▶ دانشجو در طول تحصیل می‌تواند با ارائه‌ی درخواست کتبی، قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال یک درس غیرجبرانی و یک درس جبرانی را با رعایت تمام شرایط مصوب حذف درس، حذف نماید.

▶ نکته: شرایط مصوب یعنی موافقت استاد درس، استاد راهنما، بخش و دانشکده برای حذف درس الزامی است.

انصراف از تحصیل:

▶ دانشجوی می تواند به هر دلیل از تحصیل انصراف دهد. در این صورت باید درخواست انصراف خود را شخصاً و به صورت کتبی به دانشگاه تسلیم کند.

منصرف از تحصیل:

- ▶ ۱- در صورتی که دانشجو حتی برای یک نیمسال انتخاب واحد ننماید یا بدون کسب موافقت دانشگاه ترک تحصیل کند، از ادامه‌ی تحصیل محروم می‌گردد و **منصرف از تحصیل** شناخته می‌شود.
- ▶ ۲- عدم ارائه‌ی گزارش‌های‌های پیشرفت رساله، پس از تصویب طرح تحقیق (مطابق با دستورالعمل ارائه گزارش پیشرفت رساله) به منزله انصراف از تحصیل است.

دفاع از رساله:

- ▶ ۱ - درخواست صدور مجوز دفاع از رساله پس از تأیید استاد راهنما، باید **یک ماه قبل از تاریخ دفاع** توسط دانشجو در سیستم اتوماسیون آموزشی دانشگاه وارد شود.
- ▶ ۲- حداقل زمان لازم بین تصویب طرح تحقیق در دانشکده و دفاع از رساله **یک سال** می باشد.
- ▶ ۳- دانشجو پس از تدوین رساله و تأیید استاد راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله، موظف است در حضور هیأت داوران از رساله‌ی خود دفاع کند.

دفاع از رساله:

► ۴- احراز کفایت دستاوردهای علمی رساله (مطابق با اهداف طرح تحقیق) متناسب با موضوع رساله، قبل از دفاع از طریق چاپ یا اخذ پذیرش نهایی حداقل یک مقاله‌ی مستخرج از رساله در مجلات معتبر به شرح زیر صورت می‌گیرد. **دستاوردهای علمی ترجیحاً باید به ترتیب با اسامی دانشجو و استاد(ان) راهنما باشد.** در هر صورت ذکر نام استاد(ان) راهنما و ذکر نام «دانشگاه شیراز» الزامی است.

► الف: چاپ یا پذیرش حداقل یک مقاله‌ی **ISI** مستخرج از رساله، دارای ضریب تأثیر معادل **MIF** رشته -گرایش یا دو مقاله که مجموع ضریب تأثیر آن معادل **MIF** رشته -گرایش باشد، برای رشته های مهندسی، علوم پایه، کشاورزی و دامپزشکی با تأیید شورای بخش و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده الزامی است.

► ب: چاپ یا پذیرش حداقل یک مقاله‌ی علمی-پژوهشی مستخرج از رساله در مجلات با نمایه‌ی معتبر (**ISI-ISC**) برای رشته های **علوم انسانی** با تأیید شورای بخش و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده الزامی است.

ترکیب هیأت داوران:

➤ ۱- استاد(ان) راهنما

➤ ۲- استادان مشاور

➤ ۳- **عنوان داور متخصص داخلی:** یک نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه در رشته‌ی مربوط با مرتبه‌ی **استادیاری** و بالاتر با حداقل **دو سال** سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو پایان نامه‌ی دفاع شده‌ی مستقل در دوره‌های تحصیلات تکمیلی به پیشنهاد بخش (گروه) و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده

➤ ۴- **عنوان داور متخصص خارجی:** یک نفر عضو هیأت علمی خارج از دانشگاه در رشته‌ی مربوط با مرتبه‌ی **دانشیاری** و بالاتر به پیشنهاد بخش (گروه) و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده است.

➤ ۵- نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه

ترکیب هیأت داوران:

▶ الف - داوران رساله پس از پذیرش یا چاپ مقاله و تأیید آن توسط بخش (گروه) و همچنین تحویل رساله به بخش (گروه)، انتخاب می گردند. **دانشجو باید حداقل ۴۰ روز قبل از تاریخ دفاع**، رساله ی خود را برای ارسال به داوران متخصص به رئیس بخش (گروه) تحویل دهد. تأیید برگزاری جلسه ی دفاع از رساله، منوط به دریافت نظرات داوران می باشد.

▶ ب - در صورتی که نظر هر یک از داوران مبنی بر تغییر تاریخ تعیین شده برای دفاع از رساله به دلیل مشکلات اساسی، بیش از یک ماه باشد، کمیته ای از طرف بخش (گروه) متشکل از حداقل ۶ نفر عضو شامل استاد(ان) راهنما، استادان مشاور، داور متخصص داخلی و دو تن از استادان متخصص، به انتخاب شورای بخش (گروه) تشکیل می گردد و با توجه به مستندات کتبی داوران، تصمیم نهایی در مورد دفاع از رساله گرفته می شود.

ارزشیابی رساله:

- ۱- ارزشیابی کیفی رساله بر مبنای نمره‌ی ۲۰ (بیست) صورت می‌گیرد.
- ۲- نمره رساله در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر توسط کمیته‌ی دفاع (هیأت داوران) انجام می‌شود:
 - از نمره‌ی ۱۹ تا ۲۰: عالی
 - از نمره‌ی ۱۷ تا ۱۸/۹۹: بسیار خوب
 - از نمره‌ی ۱۶ تا ۱۶/۹۹: خوب
 - نمره‌ی کمتر از ۱۶: غیرقابل قبول
- ۳- چنانچه رساله‌ی دانشجو «غیرقابل قبول» ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیأت داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر یک نیمسال به شرط اینکه از حداکثر مدت مجاز تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله انجام دهد و صرفاً برای یک بار دیگر از آن دفاع کند.

دانش آموختگی:

- ▶ ۱- دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجه ی « قبول » از رساله‌ی خود، دانش‌آموخته‌ی دوره‌ی دکتری شناخته می‌شود و به دریافت درجه‌ی دکتری تخصصی نایل می‌گردد.
- ▶ ۲- تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع قابل قبول از رساله می‌باشد.

موارد محرومیت از ادامه تحصیل:

- ▶ ۱- میانگین کل نمره‌های درسی که دانشجو گذرانده است، پس از اخذ مجدد درس برای ترمیم **معدل کمتر از ۱۶** باشد.
- ▶ ۲- صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت های پژوهشی پس از **دو بار ارزیابی جامع** احراز نشود.
- ▶ ۳- رساله دانشجو پس از فرصت مجدد دفاع همچنان « **غیر قابل قبول** » ارزیابی شود.
- ▶ ۴- **مدت مجاز تحصیل** (پس از تمدید سنوات کمیسیون موارد خاص دانشگاه) به پایان برسد.

تخلف علمی:

- ▶ ۱- چنانچه دانشجو در حین تدوین رساله اقدام به تخلف علمی (دستبرد ادبی، جعل، تقلب، رونوشت برداری) کند و این موضوع طبق شیوه نامه تخلفات پژوهشی دانشگاه اثبات شود، مطابق قوانین و آیین نامه ها و دستو العمل های مصوب اقدام خواهد شد.
- ▶ ۲- احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام رساله، منجر به ابطال مدرک تحصیلی وی خواهد شد

دریافت ریز نمرات:

▶ در صورت محروم شدن، انصراف دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکتری **یا احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو**، دانشگاه مجاز است با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، صرفاً گواهی درس‌های اخذ شده را براساس کارنامه‌ی تحصیلی دانشجو صادر کند و در اختیار وی قرار دهد.

مدیریت تحصیلات تکمیلی

پایان